

NIEUWSBRIEF NUMMER 11, MEI 2009
NATUURONTWIKKELINGSPROJECT STAPSTEEN 'T ZWANENBROEKJE

Van moeras tot stuwwal. Deze fraaie foto werd gemaakt op 11 maart 2009 door Henk Baron, de hofphotograaf van de gemeente Ubbergen.

Stapsteen 't Zwanenbroekje is een particulier initiatief, ongeveer tien jaar geleden gestart, waarbij landbouwgronden worden omgezet in natuur. De overheid wil natuurbeheer door particulieren stimuleren. 't Zwanenbroekje is hiervan een voorbeeld. Bij de inrichting van het gebied wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke variatie passend bij het landschap, zodat zoveel mogelijk planten en dieren zich er thuis kunnen voelen. Het gebied vormt een stapsteen in de ecologische verbindingzone door de Ooijpolder tussen de stuwwal bij Ubbergen en de uiterwaarden langs de rivier de Waal. 't Zwanenbroekje werkt samen met het IVN, vereniging voor natuur- en milieueducatie, afdeling Rijk van Nijmegen.

Onderscheiding

De stichting Monument en Landschap in de gemeente Ubbergen onderscheidt om de twee jaar personen of organisaties die zich op bijzondere wijze verdienstelijk maken. Op 21 april jl werd in het kerkje van Persingen aan 't Zwanenbroekje wederom, evenals in 2007, een aanmoedigingsprijs toegekend. Ditmaal was de reden het herstel van acht hectare rietmoeras langs het Meer. "Het gaat om het terugbrengen van de oude natuurlijke situatie in het laagste deel van de Ooijpolder, op een plek waar het Meer oorspronkelijk veel breder was".

Westhoff

In het najaar van 2008 hield Joop Schaminee voor de afdeling Nijmegen van de KNNV een lezing over Streekeigen Natuur in Europees Verband. Joop is verbonden aan de Universiteit van Nijmegen en aan het onderzoeksinstituut Alterra. Nederland kent vergeleken met de rest van Europa een grote verscheidenheid aan typen natuur. Dat komt niet alleen door de ligging in de n-w Europese laagvlakte maar ook doordat ons land een aantrekkelijk gebied was om zich te vestigen. *Natuur in ons land is geen oernatuur maar bestaat uit halfnatuurlijke landschappen, die dankzij de activiteiten van de mens zijn ontstaan. Deze natuur kun je niet aan zichzelf overlaten.* Dat is vooral door wijlen hoogleraar Westhoff benadrukt. Het is volgens Joop onze plicht de ontstane diversiteit te behouden. Ook al wordt deze niet meer gesteund door de moderne bedrijfsvoering. Aan dit doel poogt 't Zwanenbroekje bij te dragen.

Rode Geuzen

***Op 25 maart werd er weer een kalfje geboren ,zoon van Maiga.
Hij kreeg de naam Maerten van 't Zwanenbroekje.***

Foto: Fuad Adams

Toen de winter voorbij was maar het voorjaar nog niet begonnen bleek dat het voedselaanbod te weinig was. Op advies van FREE werd besloten tot bijvoeren. Dit betekent dat het huidige beschikbare grasland te klein is voor het aantal dieren. We gaan proberen de nieuw verworven graslanden langs het nieuwe moeras ten oosten van de Grote Beek bereikbaar te maken voor de kudde.

Tevreden herkauwen in het vroege voorjaar.

Broedseizoen.

Foto: Luc Rosmalen, 18-4-2009

Inrichting

Door bemiddeling van de Ploegdriever kregen we van de stichting Bronnen net als vorig jaar overtollig inheems, autochtoon plantmateriaal. Rode Kornoelje, Kardinaalsmuts, Wegedoorn en Sleedoorn kregen een plaatsje.

Op verzoek van de werkgroep Steenuilen werden een aantal nestkasten geplaatst, maar voor de ijsvogel werden broedwanden afgestoken.

Voor het plaatsen van de afrastering langs het nieuwe moeras en langs de graslanden van het nieuw gedeelte van 't Zwanenbroekje, zetten vrijwilligers van de werkgroep Praktisch Natuurbeheer van het IVN zich in. Landschapsbeheer Gelderland maakte het mogelijk een loonwerker in te huren om de zware kastanjehouten palen de grond in te drukken. Daarna kon er prikkeldraad op deze palen worden aangebracht. De totale afrastering is meer dan een km lang en 1.10m hoog met vier puntdraden. Het ligt in de bedoeling in de toekomst langs de buitenrand van het nieuw gebied een meidoornhaag te planten. Ook daarvoor zullen we weer een beroep kunnen doen op onze vrijwilligers.

Kastanjehoute palen worden de grond in gedrukt,

met dit als resultaat..

Werk in uitvoering

De oever en de bodem van de kleine beek werden door de gemeente met een maaikorf geschoond. Dit leidde tot enige verlaging van het peil maar dat was niet voldoende om de amfibieën passage in de duiker onder de verkeersweg droog te krijgen.

Drie leden van Praktisch Natuurbeheer, hebben zich bekwaamd in de kunst van het heggen leggen en vlechten. Een deel van de heg rond het zogenaamde “evenementenplein” werd onder handen genomen. Enkele weken later was alles groen uitgelopen.

Meidoorn-vlechtheg in wording.

Bloeiende Meidoorn-vlechtheg na één maand.

Waarnemingen

Ook de Kieviten weten 't Zwanenbroekje te vinden.

En de das?

Begrazing door schapen.

Kleine uitgerasterde delen van het gebied, waar de runderen niet komen, worden tijdelijk begraasd door Franse moerasschapen. Hier te zien in de zicht-as op het kerkje van Persingen.

Educatieve activiteiten

Bij gelegenheid van een verjaardagsfeest maakten 60 gasten een rondwandeling vanaf de Refter door het natuurgebied met als thema de ecologische relatie stuwwal-Groenlanden en de plaats van 't Zwanenbroekje daarin.

Maart 2009: vier leerlingen van het Dominicuscollege komen helpen in het kader van hun maatschappelijke stage. Deze stage heeft als doel de leerlingen kennis te laten maken met verschillende velden van vrijwilligers werk. Begeleiding door de werkgroep Jeugdeducatie van het IVN. In april kwamen er ook leerlingen van het Stedelijk Gymnasium.

Op zaterdag 4 april was er een excursie voor leden van de KNNV

Op zondag 19 april een werk- leerbezoek van kinderen van de Natuurontdekkersclub.

De streekradio WFM maakte een uitgebreide reportage.

(Luister op; <http://www.wfmradio.nl/interviews.htm>) Nummers 16-20.

Een prachtige afscheiding, gemaakt met wilgentenen van 't Zwanenbroekje door één van onze vrijwilligers. Foto Wim van Lent.

Spaarkoe van Stichting Vrienden van 't Zwanenbroekje

Wegen voor natuur in de Ooijpolder:

Op deze tekening is te zien hoe de omgeving van de nieuwbouw van de havo Notre Dame zal worden ingericht. Dit gebied maakt deel uit van de ecologische verbinding vanaf de stuwwal bij Ubbergen door de Ooijpolder naar de Groenlanden en de Waal. De nieuwe inrichting betekent een grote verbetering in natuurwaarde. Rechts is nog iets van 't Zwanenbroekje te zien met de Grote Beek en het wandelpad naar het pontje. Ook de Springplank, de voetgangersbrug over de verkeersweg. Linksonder de waterkerskwekerij. De nieuwe school wordt dichterbij de verkeersweg toegebouwd. Ervoor komt een waterpartij, gevoed door de beek uit het Bronnenbos.

Een bezoek aan 't Zwanenbroekje? angelamundi@dse.nl
Interesse in een folder en/of een -kort- jaarverslag? j.h.swarte@hetnet.nl
Een eenmalige of periodieke donatie aan 't Zwanenbroekje?

Rekeningnummer 1279.60.724 ten name van stichting Vrienden van 't Zwanenbroekje, Rabobank
Rijk van Nijmegen

Bereikbaarheid van 't Zwanenbroekje:

Vanaf het Trajanusplein in Nijmegen richting Beek/Kleve, N325. De eerste afslag rechts naar Ubbergen nemen. Parallel aan de verkeersweg blijven (Parallelweg) tot het punt waar de weg enigszins naar rechts buigt (begin Kasteelse Laan) en het fietspad rechtdoor gaat. Auto's en fietsers kunnen hier parkeren; voetgangers steken hier de weg over (**voorzichtig!**) naar het klaphekje. Hierachter bevindt zich een landbouwweg en het toegangshek van 't Zwanenbroekje. De landbouwweg is ook te bereiken vanuit Beek, St. Hubertusweg, eerste afslag links.

10 februari 2009

Foto: Kris Joosten

14 april 2009

Foto: Kris Joosten